

TUDÓSPORTRÉK

Bertó Sándor  
négi barátságával

84. 12. 15. Korda J.

# Tudósportrék

## KARDOS ISTVÁN TV-SOROZATA

A bevezetőnek nem lehet dilemma, hogy először végül a könyvben foglaltaknak. Arról sem érdemes szólni, hogy az ott olvasóknak miért érdekesek? Hiszen minden ember találhat benne embert, aki 1962 óta főtudományosságának tekinteli az ilyen tudományi portrék készítését. Ugy vélem, helyesebb, ha csak azt mondjuk el, hogy engem miért érdekel: meg a tudósok világa, mely kétszázhetvenöt-huszonöt év alatt százharminchét magyar és vagy húsz-egynéhány külföldi tudóssal ismerkedtem meg, amelyek a tudománytörténetben esetleg dokumentumokká is válhatnak, de kulturális értéké minden bizonnyal.

Valahol egy Puskin-levélben olvastam: „A legszórakoztatóbb tudomány egy négy ember gondolatát követni.” Az amerikai filmgyártás fedezte fel először ezt az igazságot, amikor a kor híres tudóspóráit nagy sikert arató filmsorozatot készített. Koch, Pasteur, Freud, a Curie házaspár alakja egy csapásra filmhíressé váltak. A művészet felfedezte a tudományban a drámák egész sorát. Igazolva a nagy fizikus, James Franck szavait: „A legnagyobb természettudományos eredmények előadásában vannak ritka tehetségekre, de ritka erős jellemre, szorgalomra, bátorságra, nagyfokú igazságszeretetre, valamint arra a képességre van szükség, hogy valóban lényegre jutjunk fel és arra összpontosítsuk figyelmünket.”

Ennek a megállapításnak évezredekre való visszavetődést igazolja Arkhimédész, Szókratész halála, Galilei magnóztartása, Szervet máglyahalála. A boszorkányüldözés-ward tudományossá válásának a 19. és 20. század sem vetett egészen véget. Csak a módszerek változtak. Einstein akadémiai felvétele ellen a német akadémia harminc tagja levélben tiltakozott. Marie Curie-t sem fogadta be évtizedekig a Francia Tudományos Akadémia. Az el nem ismerés a múltban csak véletlen által jövőtől példák tovább is...

KOSSUTH KÖNYVKIADÓ

1984